

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра генетики та розведення сільськогосподарських тварин ім. В.П. Коваленка

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методи і організація досліджень

освітній рівень третій (освітньо-науковий)

спеціальність 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

спеціалізація (освітня програма) _____

факультет біолого-технологічний

Робоча програма навчальної дисципліни «методи і організація досліджень» для здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою третього (освітньо-наукового) рівня, спеціальністю 204 «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва»

Розробник:

Нежлукченко Тетяна Іванівна – зав.кафедри генетики та розведення с.г. тварин ім.В.П.Коваленка, д.с.г.н., професор

Розробники:

Нежлукченко Тетяна Іванівна – зав.кафедри генетики та розведення с.г. тварин ім.В.П.Коваленка, д.с.г.н., професор

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри генетики та розведення с.-г. тварин ім. В.П.Коваленка протокол №7 від «24» березня 2016р.

Схвалено методичною комісією біолого-технологічного факультету протокол №7 від «29» березня 2016р.

Затверджено на Вченій раді біолого-технологічного факультету

Протокол від “ 27 ” квітня 2016 року № 8

Завідувач кафедри

 (Нежлукченко Т.І.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ 28 ” квітня 2016 року

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,0	20- «Аграрні науки та продовольство»	Вибіркова	
	204 «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва»		
Змістових частин – 1,0	Спеціальність (професійне спрямування): технолог з виробництва та переробки продукції тваринництва	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		2-й	
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
		3	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,4 самостійної роботи студента – 9,6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: аспірант	Лекції	
		12 год.	0 год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	0 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		96 год.	0 год.
		Індивідуальні завдання:	
Вид контролю:			
Залік	Залік		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 1:4

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «методи і організація досліджень» передбачає набуття компетенції у сфері організації та проведення власного наукового дослідження, оцінки та презентації отриманих результатів. Дисципліна спрямована на вирішення теоретичних та практичних проблем у визначені порядку організації дослідницької діяльності, аналізу отриманих результатів, визначенні їх репрезентативності та представленні результатів на обговорення.

Предметом дисципліни є: методика складання схем і проведення дослідів. У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен знати: методи досліджень; особливості закладки досліду; спеціальності, за якими проводять дослідження; методи досліджень, які можуть бути застосовані при проведенні досліджень.

Мета дисципліни: формування системи компетенцій з організації та проведення наукових досліджень, оцінки й представлення результатів з питань виробництва та переробки продукції тваринництва, формування дисертаційної роботи.

Завдання набуття знань про особливості традиційних та інноваційних методів теоретичних та практичних досліджень, таких як аналіз джерел, виробничий та лабораторний дослід, метод спостереження, балансовий та зоотехнічний та інш.. Набуття компетенцій складання та аналізу схем дослідів, визначення переліку обов'язкових спостережень і обліків у дослідях, набуття вмінь використання статистичних методів для аналізу отриманих результатів дослідів, сучасних методів моделювання та факторного аналізу, оцінки репрезентативності результатів; написання та презентації наукових публікацій та дисертаційних матеріалів.

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Загальнонаукові та спеціальні методи досліджень.

Структура та основні завдання наукових установ України. Основні поняття, терміни, символи. Рівні та види наукових досліджень. Методи наукових досліджень. Вимоги до планування і проведення дослідів. Види дослідів та їх використання у різних спеціальностях.

Тема 2. Орієнтовні схеми та перелік обов'язкових аналізів і обліків у дослідях.

Досліди з технології виробництва продукції тваринництва, розведення тварин, створення промислових кросів. Досліди в яких вивчають особливості обладнання або технології виробництва продукції тваринництва. Досліди в яких вивчають вплив особливостей годівлі на продуктивність тварин. Досліди із селекції тварин, визнання селекційних досягнень.

Тема 3. Особливості планування і проведення дослідів в умовах промислового виробництва.

Теоретичні основи планування. Коротка характеристика різних способів оцінки умов утримання тварин. Врахування особливостей технологічних умов при виробничих дослідях. Особливості проведення дослідів з впливу окремих факторів (походження, технології, годівлі).

Тема 4. Вибір і підготовка методів дослідження.

Особливості проведення дослідів з анатомії та морфології тварин. Дослідження генетичної подібності та одноманітності дослідних груп. Формування груп-аналогів для наукових досліджень. Методи дослідження комбінаційної здатності тварин. Методи генотипової та комплексної оцінки.

Тема 5. Методи дослідження технології переробки продукції тваринництва.

Вибір методів дослідження тваринницької сировини, напівфабрикатів та готової продукції. Методи дослідження готової продукції: біохімічний, органолептичний, мікробіологічний. Поняття про стандартизацію та еволюцію стандартів й патентування.

Тема 6. Методи математичного моделювання.

Визначення типів математичних моделей. Необхідне ПЗ для моделювання. Визначення біометричних показників, проведення кореляційного, регресійного та факторного аналізів.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістова частина 1.												
Тема 1. Загальнонаукові та спеціальні методи досліджень	20	4				16						
Тема 2. Орієнтовні схеми та перелік обов'язкових аналізів і обліків у дослідях	20		4			16						
Тема 3. Особливості планування і проведення дослідів в умовах промислового виробництва	20	4				16						
Тема 4. Вибір і підготовка методів дослідження	20		4			16						
Тема 5. Методи дослідження технології переробки продукції	20	4				16						

тваринництва												
Тема 6. Методи математичного моделювання	20		4			16						
Разом за змістовною частиною	120	12	12			96						
Усього годин	120	12	12			96						

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методологічні підходу до формування та оцінки схеми досліджень	2
2	Оцінка результатів досліджень та їх презентація у науковому середовищі	2
	Усього	4

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Орієнтовні схеми та перелік обов'язкових аналізів і обліків у дослідах	4
2	Вибір і підготовка методів дослідження. Поняття про повторність дослідження.	4
3	Методи математичного моделювання	4
	Всього	12

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Класифікація методів теоретичних та практичних (прикладних) досліджень. Наукові методи вивчення фізіологічних, генетичних, біохімічних показників живих організмів. Наукові методи оцінки окремих показників технології переробки продукції тваринництва та готової продукції.	16
2	Складання ментальних та прикладних схем досліджень. Фактори що визначають обрання окремих методів наукових досліджень. Вибір наукових установ та лабораторій для проведення біохімічних, морфо-фізіологічних та генетичних досліджень, вимоги та таких установ.	16
3	Методичні підходи для формування контрольних та дослідних груп в умовах тваринницьких підприємств. Особливості організації досліджень в умовах переродних підприємств	16
4	Визначення методів досліджень та їх узгодження з загальною метою наукової роботи. Принципи контролю та обґрунтованість застосування окремих методичних підходів на різних етапах досліджень.	16
5	Наукові підходи до контролю технологій переробки, якості та безпеки продукції тваринництва. Порядок оцінки якості та безпеки тваринницької продукції. Вибір стандартів для контролю якості.	16
6	Оцінка ефективності та доцільності застосування окремих математичних моделей. Вибір моделі. Оцінка ПЗ та ефективності моделювання.	16
	Разом	96

9. Індивідуальні завдання

1. Класифікуйте традиційні та сучасні методи досліджень.
2. Обґрунтуйте складену вами ментальну та прикладну схему досліджень.

3. Складіть перелік виробничих та лабораторних методів наукових досліджень, які теоретично можуть бути виконані у ваших дослідженнях.
4. Розглянути методи оцінки впливу окремих факторів на продуктивність тварин або якість кінцевого продукту..

10. Методи навчання

Методи навчання – це взаємопов’язана діяльність викладача та аспірантів, спрямована на засвоєння ними систем знань, набуття умінь і навичок а також загальний розвиток.

Методи навчання мають виконувати три функції: навчаючу, виховну і розвиваючу. Прийоми навчання – сукупність конкретних навчальних ситуацій, що сприяють досягненню проміжної (допоміжної) мети конкретного методу.

За класифікацією методи навчання поділяють на: методи готових знань і дослідницькі методи. Залежно від походження інформації виділяють: словесні, наочні та практичні методи, методи здобуття нових знань, методи формування умінь і навичок, методи застосування знань на практиці, метод творчої діяльності, методи закріплення знань, умінь і навичок, методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок. Досить розгалуженою є класифікація методів навчання за особливостями навчально-пізнавальної діяльності аспірантів, яку складають:

- пояснювально-ілюстративні (викладач організовує сприймання та усвідомлення аспірантами інформації, а вони здійснюють сприймання, осмислення і запам’ятовування її);
- репродуктивний: викладач дає завдання, у процесі виконання якого аспіранти стежать за ходом творчого пошуку;
- проблемного виконання : викладач формує проблему і вирішує її, аспіранти стежать за ходом творчого пошуку;
- дослідницький: викладач ставить перед аспірантами проблему, а ті вирішують її самостійно, висувуючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, методики визначення певних показників, прилади, матеріали тощо.

11. Методи контролю

Рівень засвоєння навчального матеріалу оцінюють наступні методи контролю:

Поточний контроль знань, щоб:

виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається;

визначити недоліки у знаннях і намітити шляхи їх усунення;

виявити ступінь відповідальності і ставлення до роботи, встановивши причини, які перешкоджають роботі;

виявити рівень опанування навиків самостійної роботи і намітити шляхи і засоби їх розвитку;

стимулювати інтерес до предмета і їх активність у пізнанні.

Рубіжний (тематичний) контроль знань є показником якості вивчення окремих тем і пов’язаних з цим навичок та компетенцій, методичних, організаційних якостей слухача.

Однією з форм рубіжного контролю є семінар. Він має за мету мобілізувати слухачів на поглиблене вивчення дисципліни. При проведенні семінарів ведеться більш невимушена бесіда, ніж на заліках та іспитах, що, природно, дає змогу вивчити інтереси і схильності слухачів курсу, їх дійсну підготовку і встановити шляхи більш раціонального проведення навчального процесу.

Підсумковий контроль являє собою залік. Основна мета - встановлення дійсного змісту знань за обсягом, якістю і глибиною і вміннями застосовувати їх у практичній діяльності.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

На залік

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовна частина №1							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
10	10	10	10	10	10		

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Гиль М.І., Сметана О.Ю., Юлевич О.І. та Нежлукченко Т.І. Молекулярна генетика та технології дослідження генома за ред.професора М.І.Гіль, Херсон: ОЛДІ – ПЛЮС, 2015. – 320с.
2. Нежлукченко Т.І., Корбич Н.М., Папакіна Н.С. Методичні вказівки з вивчення дисципліни "Генетика овець" для студентів БТФ денної форми навчання. - Херсон: РВВ Колос, 2010.-32с.
3. Нежлукченко Т.І., Папакіна Н.С. Методичні вказівки з вивчення дисципліни "Генетика " за модулем №2 "Закономірності успадкування ознак при статевому розмноженні" для студентів БТФ денної форми навчання. - Херсон: РВВ Колос, 2010. – 52с.

14. Рекомендована література**Базова**

1. Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 142 с.
2. Генетика з біометрією: практикум / М. Г. Повод, Т. І. Нежлукченко, Н. С. Папакіна [та ін.]; ред. Т. І. Нежлукченко ; М-во освіти і науки України, Дніпропетр. держ. аграр. ун-т, ДВНЗ Херсон. держ. аграр. ун-т. - Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. - 380 с.
3. Гиль М.І., Сметана О.Ю., Юлевич О.І. та Нежлукченко Т.І. Молекулярна генетика та технології дослідження генома за ред.професора М.І.Гіль, Херсон: ОЛДІ – ПЛЮС, 2015. – 320с.
4. Добронравова І.С., Сидоренко Л.І. Філософія та методологія науки: підручн. – К.: Видавничополіграфічний центр «Київський університет», 2008. – 223 с.
5. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. – К.: Кондор, 2009. – 206 с.
6. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. / за ред. А.Є. Конверського. – К.: «Центр учбової літератури», 2010. – 352 с.
7. Палеха Ю.І., Леміш Н.О. Основи науково-дослідної роботи: навч. посіб. – К.: Ліра-К, 2013. – 336 с.
8. Шейко В.М., Кушнарченко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручн. – К.: Знання, 2011. – 310 с.

Допоміжна

1. Баскаков А. Я., Туленков Н. В. Методология научного исследования: Учебное пособие. – К.: МАУП, 2004. – 216 с. 2. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. – К.: АБУ, 2002. – 480 с.

2. Білокобильський О. Раціональність як межа метафізичного дискурсу // Філософська думка. – 2006. – №5. – С. 143–157.
3. Добронравова І. С., Сидоренко Л. І. Філософія та методологія науки. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2008. – 224 с. 12.Єріна А. М., Захожай В. Б., Єрін Д. Л. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 212 с.
4. Довбня П., Доброскок І. Наукові школи та їх класифікація. – Гуманітарний вісник ДВНЗ “ПереяславХмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди”. – 2010. – С. 57-60. v http://science.univ.kiev.ua/research/scientific_school
5. Організація наукових досліджень: навч. посіб. / В.М. Кислий. – Суми: Університетська книга, 2011. – 224 с. v 14. Методологія наукової діяльності: навч. посібн. / за ред. проф. Д.В. Чернілевського. – Вінниця: Вид-во АМСКП, 2010. – 484 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Merton R. The Normative Structure of Science / Robert K. Merton // Merton R. The Sociology of Science. Theoretical and Empirical Investigations. – Chicago; L.: The University of Chicago Press, 1973. – P. 267–278. – http://www.collier.sts.vt.edu/5424/pdfs/merton_1973.pdf. 58.Mielkov Iu. The Hierarchy of Values in the Contemporary Science // Review of European Studies. – 2016. – Vol. 8, No. 2. – P. 149–158 (doi:10.5539/res.v8n2p149).
2. Гадамер Г.–Г. Истина и метод. – М. : Прогресс, 1988. – 704 с. – http://yanko.lib.ru/books/philosoph/gadamer-istina_i_metod.pdf.
3. Каламбет С.В. КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ з дисципліни «Методологія наукових досліджень» <http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/36/7-36-kl28.pdf>
4. Никифоров А. Л. Философия науки: история и методология. – М., 1998. – http://www.phantastike.com/link/philosophy/filosofia_nauki.zip. 46.Поппер К. Логика научного исследования // Поппер К. Логика и рост научного знания. – М., Прогресс, 1983. – С. 61–72. – http://lib100.com/book/philosophy/logic_of_scientific_discovery/_Карл%20Поппер,%20Логика%20научного%20исследования.pdf.